

dovtipe, z njim izraža svojo modrost v krepkih pregovorih in svoja srčna čuvstva v nežnih pesmih.

Vsako narečje je torej popoln jezik, ki ima svoje merilo samo v sebi: to merilo so njegove lastne posebnosti, njegovi lastni zakoni. Ne bi bilo umestno govoriti o pravih narečjih namesto o zakonih; pravih narečje nima, pač pa zakone. Med zakonom in pravilom je namreč razlika; pravilo je zakon s pristavkom, da se po njem hočemo ravnati ali naj se ravnamo. Pravila poznajo torej praktične, normativne znanosti — logika, etika — ki hočejo doseči z njimi svoje namene, ne poznajo pa jih teoretične vede, ki zasledujejo resnico ne glede na nje uporabo.

V teoretičnem, znanstvenem jezikoslovju nam je torej govoriti le o zakonih, pravila pa uči — praktična slovnica.

(Dalje prihodnjič.)

Adrija.

I.

O Adrija, kako naj te objame,
Kako naj te poljubi pogled moj!
Ti si kot deva, ki si venec sname
Na dan poročni z dražestnoj rokoj.

Kakor se ženinu oko zavzame,
Ko jo zagleda nežno pred seboj:
Tako si, Adrija, razlila name
Razkoši svojih pisani nebroj.

A več, kot svetlih je zvezdic na nebi
In več, kot ladij jadrnic na tebi,
Morje, ti v srcu želj rodilo si.

O srce, kaj si mi morje postalo,
Da bodeš nove želje pokopalo,
Kot nekdanj stare potopilo si? . . .

II.

Da, srce moje, ti si širno morje;
Kako mračno si bilo nekdaj,
A ko ti je vzcvetel ljubezni maj,
Si bilo val, ki gibki čoln ga orje.

A ko se pomračilo je obzorje,
Oj kakšno si bilo mi do tedaj,

Ko v nje očeh zagledalo si raj,
Da, to so bili časi tvoje glori'e.

O Adrija, jaz v nedrija sem bil
Zamaknjen takrat mehko valovanje,
Poslušal strastnih ustnic zdihtovanje . . .

Na tiste grudi, sladki njen profil
Spominjaš me, šepet, ki sem ga pil
Iz njenih ust — na one kratke sanje.

III.

Zefir gladino morja valovi,
V srce pa čuvstva silijo neznana,
Ki prej si vedno klicalo: Nirvana!
V obupu nemem zdihtovalo si.

O žena, kar tvoj pogled govori,
Ki speš z menoj iz šumnega pristana,
Kot svetega apostola Ivana
Skrivnost' opisati mogoče ni.

Samo to vem, da kar je bilo prazno,
Sedaj blesti nasproti mi prijazno.
Življenje mi je bilo dolga noč.

Življenje dan je, hitro končujoč,
Poln straha, poln nadej in pol nemira
Kot širno morje, gnano od zefira.

IV.

Naj pijem, žena, vase tvojo rast,
S pogledom me demoničnim umori,
Končaj z besed sladkostjo, o govori,
Povej, odkod imaš-li to oblast?

Kako da vzbujáš v meni tako strast?
Povej mi, kaj si? Kača li na gori?
Skrivnostna sfinga na egiptškem dvori,
Li angelj, zlodej li, vodeč v propast?

Li mrzli led, li ogenj končujoči,
Li kamen, trst se vedno zibajoči,
Li morda vse, li morda nič, povej!

Ah Bog si vedi, to le pač odslej
Za trdno vem, da ljubim te brez mej,
Da ni brez tebe mi živeti moči.

V.

O noč brez sladkega miru in spanja,
 V nemirih strastnih hrepenenj prečuta!
 Kot ure za minuto se minuta
 Je vlekla enolično brez nehanja.
 »Nocoj te bom čakala kraj zidanja
 V bližini morja. Tam je pot nasuta,
 O poti pa stoji samotna uta.«
 Tako je rekla dražestna kot sanja.
 Rad vedel bi, kaj te oči žarijo,
 Rad slišal ust nebeško harmonijo.
 Ah grudi . . . Pojdi, šepeta mi zlodi.
 Nikar, de angelj . . . Hipec srečen bodi . . .
 Nikar, de angelj . . . Vživaj . . . A potlej? . . .
 Molči, beži peklenski farizej.

VI.

Nikar, nikar, dejal je angelj čisti,
 No to ni bil morda krilatec božji,
 A bil je moj vodnik, sodnik najstrožji
 Po mojem Odrešitelju, po Kristi.
 Bila si, ljuba, ti moj angelj tisti,
 Ne kakor sveti Mihael v orožji,
 Ne, kot Prečista z rožicoj v podnožji
 Ob liliji visoki, ozkolisti.
 Pokazala si nase: Bodi mož!
 Dejala si, kaj li pozabil boš
 Na lilijo in rožo svojo milo?
 Ne, ne, preljuba moja! Drugih rož
 Ne bo plamteče mi srce ljubilo,
 Ni drugih lilij s pesmimi častilo.

VII.

Ha ha, ha ha, ha ha, ha ha, ha ha . . .
 Poglejte ga, sovražnika polička,
 Kako se z mano rad o vzorih prička,
 Poglejte ga svetnika, vzor-moža.
 Ah! Stopi vendar na realna tla,
 Ni baba vredna ene kaplje cvička,
 Le varaj jih, ne bodi brat oslička,
 Ha ha, ha ha, ha ha, ha ha, ha ha . . .«

»Miruj, miruj, ne smejaj se tak' grozno,
 Prijatelj moj, ker že je nekam pozno,
 In čuj, prijatelj, kaj ti jaz velim,
 Da rajše v višjih sferah se hladim,
 Kot da bi na realnih tleh peklenskih
 Se cvrl in pekel ob pohotnih ženskih.«

VIII.

Da! . . . Ljubi, duša, in v krepost verjami
 I z dvomi se nikar nikdar ne muči
 In, hrepeneč strastno vsekdar po luči,
 Veruj, da tam izvira . . . nad zvezdami.
 Tam biva On, vesoljni Bog nad nami,
 V rokah so mu do vseh skrivnosti ključi,
 Ki rad jih da — le trudi se, le uči,
 Le ljubi s srcem, glavoj in rokami!
 In smrti . . . ni! . . . Jaz videm le življenje,
 Ljubezen večno vidim krog in krog;
 Saj če te, duh, neskončno hrepenenje,
 Ah, če te je v nebo poklical Bog:
 Glej, vzkilo je telo v lepo zelenje,
 Kot rožica krasi dehteči log.

Kette.

Kritikom.

Srce mi je morja širina mirna
 In duša je morja globoko dno,
 Skoz steklo vanj ne seže ti oko,
 Celo gladina bo ti neprezirna,
 Profesor moj. Ej, ladija prešerna,
 Ti skupaj zbito, zmašeno telo,
 Le glej, da te vihar razdel ne bo,
 Prej, ko zasije zvezda ti večerna.
 Pa zvezda ve za morja poti vse,
 Pa zvezda ve za strastne vse viharje,
 Za čuvstva misli, skušene brodarje;
 A glej, kako naj ti pristan odpre,
 Kako naj te valov, neviht obvar'je,
 Ko zvezda-ljubica le vame zre . . .

Kette.

